

KANSAN ARKISTO

Toimintakertomus 2010

Kannen kuva: Vuoden 1947 SKDL: n kunnallisvaalijuliste. Vuonna 2010 digitointiin Kansan Arkiston aineistoa 170 000 sivua, mukana 250 julistetta.

Sisällysluettelo

Kansan Arkiston vuosi 2010	4
1. Työväenliikkeen ja kansalaisjärjestöjen keskusarkisto	6
2. Kokoelmien kartunta	6
2.1 Asiakirja-aineisto	6
2.2 Käsikirjasto	8
2..3 Ääni- ja kuvatallenteet	9
3. Kokoelmien järjestäminen, luettelointi ja tiedonhallinta	9
4. Kokoelmien käyttö ja tutkijapalvelu	10
5. Kuva-arkisto	12
5.1. Akseli –kokoelmanhallintajärjestelmä	13
5.2 Luettelointi, digitointi ja kuvapalvelu	14
5.3. Näyttelyt	15
6. Pikadigiprojekti	16
7. Järjestöjen arkistotoimen ja perinteenkeruun ohjaus, koulutus ja tutkijayhteistyö	17
8. Arkisto- ja perinnealan yhteistyö	19
8.1 Yksityiset keskusarkistot	19
8.2 Työväen perinnelaitokset	19
8.3 Kansainvälinen yhteistyö	20
8.4 Muu yhteistyö	21
Kansan Arkiston ystävät ry	21
Muut	23
9. Tilat	23
10. Hallinto	23
11. Henkilökunta	24

Liitteet

1. Asiakirjakokoelmat 31.12.2010	26
2. Erityisaineistokokoelmat 31.12.2010	27
3. Kokoelmien kartunta 1976-2010	28
4. Asiakirja aineiston kartunta 2010 - uudet arkistonmuodostajat	29
5. Tutkijapalvelu 2010	31
6. Tutkijakäynnit 1946-2010	32
7. Kansan Arkiston www-sivujen käyttö	33
8. Kansan Arkiston tunnusluvut 2010	35
9. Asiakirjojen luokittelu	takakansi

Kansan Arkiston vuosi 2010

Vuosi 2010 oli digitoinnin ja nykyisen valtionavun puolustamisen vuosi. Aineiston säilymisen varmistaminen ja saavutettavuuden parantaminen digitoinnin avulla ovat arkistoille asetettuja keskeisiä tavoitteita. Digitoinnin suunnittelu, ohjeistaminen ja toteuttaminen teettivät paljon töitä. Pääasiassa paperimuotoiseen aineistoon kohdistuva yksityisten arkistojen yhteinen digitointihanke ns. ”pikadigi” saatiin vuoden lopussa päätökseen. Kansan Arkiston osalta saldo 170 000 digitoitua sivua ja 361 tuntia digitoituja äänitteitä. Arkistotietokanta ”Planeettaamme” kehitettiin vuoden aikana paremmin vastaamaan KDK:n vaatimuksia. Projektimme oli osa valtavaa Kansallisen digitaalisen kirjaston (KDK) ja digitaalisen aineiston pitkäaikais säilytyksen (PAS) hanketta, jonka tarkoituksena on digitoida merkittävä osa Suomen kulttuurihistoriaa ja saattaa kulttuuri ja tiede tätä kautta kaikkien saataville sekä turvata sähköisen aineiston säilyminen tulevaisuuteen.

Erillisenä yhteistyöhankkeena kehitettiin samaan aikaan Akseli -kokoelmahallintajärjestelmää, jolla Kansan Arkistossa korvattiin entinen kuvatietokanta ja parannetaan kirjasto- ja julistekokoelmien saavutettavuutta. Järjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2010 lopussa. Yleisölle suunnatun arjenhistoriaa.fi -verkkopalvelun kehitystyö saatiin loppusuoralle.

Arkiston perustoimintaan, järjestämistyöhön, paneuduttiin tehokkaasti: aineistoa järjestettiin lähes 100 hyllymetriä. Kokoelmat karttuivat 47 hyl-

lymetrillä. Arkiston akuuttiin tilaongelmaan etsittiin koko vuoden ajan ratkaisua. Toistaiseksi tuloksetta.

Kansan Arkistoa ylläpitävän Yhteiskunnallisen Arkistosäätiön varsinaisen toiminnan kulut olivat vuonna 2010 yhteensä 550 204 euroa. Arkiston talous perustuu valtionapuun, joka on enintään 80% Kansallisarkiston hyväksymistä menoista. Säätiö on saanut arkistotoiminnan omarahoitusosuuden kattamiseen sekä erilaisiin projekteihin avustuksia ja lahjoituksia seuraavilta järjestöiltä ja yhteisöiltä: Hertta ja Otto Wille Kuusisen säätiö, Kansan Arkiston ystävät ry, Kansan Sivistystyön Liitto ry, Kansan Uutiset, Palkansaajasäätiö, Parasta Lapsille ry, Rakennusliitto ry, Suomen Demokratian Pioneerien Liitto ry, Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL, Teuvan demokraattinen yhdistys, Työväenjärjestöjen tukisäätiö rs, Vasemmistonuoret ry ja Yrjö Sirolan Säätiö rs.

Valtionavustusten jakoperusteisiin yritettiin ajaa vuonna 2010 radikaalia muutosta. Valtioneuvoston kanslia oli asettanut työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää puolueita lähellä olevien yhteisöjen julkisia tukia. Ajatuksena oli muuttaa valtionavustusten jakoperusteita siten, että avustukset jaettaisiin parlamentaaristen voimasuhteiden mukaan puolueille, jotka jakaisivat ne eteenpäin järjestöilleen. Erityisessä tarkastelussa olivat poliittiset lapsi- ja nuorisojärjestöt, sivistysjärjestöt ja hiukan yllättäen myös ns. puoluearkistot. Arkistokentästä valtionavustustyöryhmän kuultavana 28.4. olivat Kansan Arkisto, Työväen Arkisto, Suomen keskustan ja maaseudun arkisto, Svenska

centralarkivet ja Porvarillisen Työn arkisto. Asiantuntijana paikalla oli myös Kansallisarkiston yksityisarkistoyksikön johtaja Marja Pohjola. Laadimme asiasta oman selvityksen, jossa totesimme ettei Kansan Arkisto ole puoluearkisto vaan ammatillisesti hoidettu päätearkisto, jossa on arkistoammatillinen henkilökunta, tutkijapalvelu ja säilytystilat. Korostimme olevamme muistiorganisaatio, jonka toiminta ei voi olla lyhytsyklistä vaaleista vaaleihin tähtäävää työtä. Olemme osa tutkimuksen kansallista infrastruktuuria ja valtionavun turvin olemme koonneet ainutlaatuisen ja monipuolisen lähdeaineiston tutkijoiden käyttöön.

Valtioneuvoston kanslia laati muistion, jonka yhteenvedossa todettiin, että kansanedustajien lukumäärä ei sovellu luontevasti yksityisten arkistojen valtionavun myöntämisperusteeksi. Esi-tettyjen jakoperusteiden käyttöönotto edellyttäisi puoluelain ja yksityisistä arkistoista annetun lain muuttamista. Jatkossa arkistotoimintaan myönnettävät avustukset olisi pitänyt tulla veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarojen sijaan yleiskatteellisista valtion talousarvion varoista. Tämä taas olisi merkinnyt määrärahan lisästarvetta. Työryhmä päätyi kannattamaan toiminnan laadun ja laajuuden parannettua vertailua ja nykyisten avustusten kehittämistä siten, että nykyistä paremmin pystytään turvaamaan sähköisen arkistoaineiston vastaanotto ja nykyisten aineistojen digitointi.

Uuden arkistonjohtajan ensimmäinen vuosi on nyt onnekaasti takana-päin. Pikadigi-projekti päättyi ja paljon aineistoa on digitaalisessa muo-

Marita Jalkanen aloitti uutena arkistonjohtajana 1.1.2010 kun Pirjo Kaihovaara siirtyi osaaikaeläkkelle. Kuva: Pia Pursiainen.

dossa, mutta todella paljon työtä on vielä tekemättä. Sähköisten aineistojen saattaminen tutkijoiden saataville on vielä kesken. Valtionavustuksia ei olla sitomassa puoluetukeen eikä toimintamme ole jatkossakaan täysin parlamentaaristen voimasuhteiden heiteltävänä.

Lämpimät kiitokset kaikille arkiston yhteistyökumppaneille ja tutkijoille. Ilman teitä meidän toimintamme ei olisi mahdollista. Erityinen kiitos henkilökunnalle, joka on jaksanut kaiken kiireen ja yllätysmomenttien keskellä säilyttää työmotivaationsa.

Helsingissä 28.3.2011
arkistonjohtaja Marita Jalkanen

I. Työväenliikkeen ja kansalaisjärjestöjen keskusarkisto

Kansan Arkisto on vasemmistolaisen työväenliikkeen ja kansalaisjärjestöjen keskusarkisto, jonka tehtävänä on oman vastualueensa asiakirja-aineiston kokoaminen, säilyttäminen, järjestäminen ja luettelointi sekä aineiston tarjoaminen tutkijoille.

Kansan Arkistoa ylläpitää Yhteiskunnallinen Arkistosäätiö. Arkisto saa toimintamenoihinsa lakisääteistä valtionapua.

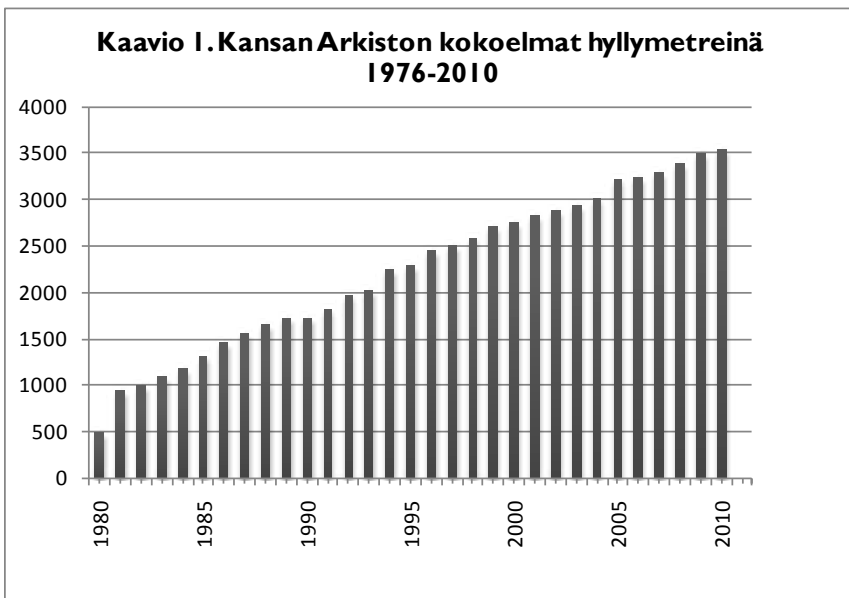
2. Kokoelmien kartunta

Kansan Arkiston kokoelmat karttuvat järjestöjen ja yksityisten henkilöiden luovutusten kautta. Kertomusvuoden

kokonaiskartunta oli 47 hyllymetriä. Luovutuksia saatiin 96 kappaletta. Arkiston kokoelmien määrä on yhteensä 3541 hyllymetriä. Kokoelmissa on 3 063 hyllymetriä asiakirja-aineistoa, 225 hyllymetriä kirjallisuutta, 9 263 kappaletta ääni- ja kuvatallenteita, 1 022 200 valokuvaa ja 6 599 julistetta. Kokoelmien yhteenveto esitetään liitteissä 1 ja 2 ja tilasto kokoelmien kartunnasta vuosina 1976-2010 liitteessä 3.

2.1 Asiakirja-aineisto

Asiakirja-aineistoa luovutettiin yhteensä 982 kansiota (59 hm). Uusia järjestöarkistoja saatiin 57 kappaletta. Järjestöarkistoja, mukaan lukien lehtien arkistot, oli vuoden lopussa yhteensä 6 399 kappaletta. Luettelo uusista arkistonmuodostajista esitetään liitteessä 4.

Arkistojen nouto- ja ohjauskäyntejä tehtiin Raision Kulttuurikellariin ja Oulun järjestöalon toimistoihin. Raisiosta luovutettiin 17 eri järjestön arkistoaineistoa, henkilöarkistoa, julisteita sekä esineistöä. Oulun järjestöalolta saatiin 21 eri järjestön arkistoaineistoa yhteensä 175 kansiota. Merkittävimmät ja suurimmat kokonaisuudet olivat Kansan Tahdon ja Oulun Kirjateollisuuden aineistot. Kansan Tahdosta saatiin asiakirja-aineiston lisäksi lehden laaja valokuva- ja negatiivi-kokoelma sekä äänitteitä, kaitafilmejä ja alkuperäisiä pilapiirroksia. Oulun Kirjateollisuuden luovutus täydensi merkittäväällä tavalla sen ennestään Kansan Arkistossa olevaa kokonaisuutta. Luovutukseen kuului mm. pöytäkirjoja, osakeluetteloita, kirjeitä, sopimuksia ja tiliasiakirjoja aina 1920-luvulta vuoteen 1999 saakka. Täydennystä saatiin myös Oulun ja Lapin lääneissä toimivien pioneerien piiri-, alue- ja paikallisjärjestöjen ja -osastojen arkistoihin.

Suomen Sadankomitealiiton luovutus (60 kansiota) sisälsi asiakirjoja järjestön perustamisvuodesta 1966 lähtien vuoteen 1997 asti. Pöytäkirjojen, toimintakertomusten ja -suunnitelmien, kirjeiden ja kannanottojen lisäksi luovutus sisälsi matkareportteja ja muistioita, rauhantyöhön liittyvien tapahtumien ja kokousten aineistoja sekä järjestön omia painatteita ja lehtiä. Luovutuksen yhteydessä saatiin myös merkittäviä lisiä Helsingin, Turun, Tampereen ja Lappeenrannan Sadankomitealiiton paikallisyhdistysten arkistoihin.

Kansan Arkistoon tuli v. 2010 noin sata luovutusta. Aineisto vaatii suuren työpanoksen ennen kuin se on tutkijapalvelun käytettävissä. Kuva: Marita Jalkanen.

Järvenpään järjestöalo Kiurulan arkistoluovutus käsitti järvenpääläisten järjestöjen asiakirjoja vuosilta 1944 – 1989 yhteensä 22 kansiota. Rakennusliiton Kymen aluejärjestö luovutti 15 eri rakennusalan järjestön asiakirjoja 30 kansiota. Vasemmistoliiton Lahden kunnallisjärjestön luovutti lahtelaisten järjestöjen arkistoa 60 kansiota. Eläkeläisjärjestöjen arkistoluovutukset jatkuivat. Eläkeläiset ry luovutti keskusjohtokunnan pöytäkirjat vuosilta 1964 – 2005 ja 14 muuta eläkeläisjärjestöä luovutti arkistojaan omina luovutuksina. Edellä mainittujen lisäksi saatiin lukuisia pienehköjä järjestöarkistoja ja henkilöarkistoluovutuksia.

Uusia henkilöarkistoa saatiin 9 kappaletta yhteensä 181 kansiota. Uusia henkilöarkistoluovutuksia olivat mm. Sirola-opiston entisten opettajien Jussi Mäkelän sekä Matti ja Paula Peltosen henkilöarkistot. Jussi Mäkelän luovutus (Sirola-opistossa opettajana 1950-1980) sisälsi mm. puheita, muistiinpanoja, opintoma-

teriaalia ja pakinoita. Matti ja Paula Peltosen arkistoluovutus käsittää noin 90 kansiota ja sisältää muun muassa dia- ja valokuvia, opetusateriaalia, puheita, muistiinpanoja, artikkeleita, päiväkirjoja ja kirjeenvaihtoa. Arkiston järjestäminen on kesken. Kalevi (markkinointipäällikkö) ja Leena (kielenkääntäjä-tulkki) Aution perhearkisto sisältää kirjeenvaihtoa, opiskeluaineistoa, luentoja, kirjoitelmia jne. Arkistoon sisältyvät myös Leena Aution vanhempien Heikki ja Hellin Hirvikosken asiakirjat. Talouspäällikkö Matti Vesterisen arkisto sisältää kalentereita, puheita, harrastus- ja järjestötoimintaan liittyviä asiakirjoja. Matti Vesterinen toimi Suomen Demokraattisen Nuorisoliiton järjestösihteerinä, Suomen Kansan Demokraattisen Liiton Uudenmaan piirijärjestön piirisihteerinä, Suomen Kansan Demokraattisen Liiton talouspäällikkönä, liikenne- ja ministeri Veikko Saarron poliittisena sihteerinä, valtion tilintarkastajana jne. Hän oli mukana kd-liikkeen erilaisissa työ- ja luottamustehtävissä noin 40 vuotta ennen eläkkeelle siirtymistään. Toimittaja Modest Savtschenkon (1918-1995) henkilöarkisto sisältää mm. Työkansan Sanomissa ja Kansan Uutisissa julkaistut elokuva-arvostelut, elokuvapolitiikka koskevat artikkelit ja ajankohtaisia elokuva-asioita koskevat viikottaiset ”Leikkaaja” –palstat ajanjaksolta 1948-1981.

Niilo Jokinen luovutti vuonna 2009 arkistoon laajan piirustus- ja maa- lauskokoelmansa. Ilmari Jokinen, Niilo Jokisen veljenpoika Jyväskylästä,

kuvasi kokoelman 6.-10.9.2010 Kari Määttäsän avustuksella. Kuvia pystytään hyödyntämään töiden luetteloinnissa. Niilo Jokinen täydensi henkilöarkistoaan kertomusvuonna luovuttamalla arkistoon mm. koulu-, opinto- ja työtodistukset, kunniakirjat, kirjeet, päiväkirjat sekä opiskeluun Neuvostoliitossa liittyvät muistivihkot. Tämän lisäksi hän luovutti laajan diakokoelmansa. Kari Määttänen teki Niilo Jokisesta viiden tunnin haastattelun, missä hän muistelee mm. lapsuuttaan ja kotiaan Salmassa, Karjalassa, vanhempiaan, nuoruuttaan, opiskeluaikaansa Neuvostoliitossa ja työelämäänsä.

Aineistolisiä saatiin 12 kokoelmassa jo olleeseen henkilöarkistoon. Henkilöarkistot karttuivat yhteensä 285 kansiolla. Henkilöarkistoja oli vuoden lopussa yhteensä 401 kappaletta.

2.2 Käsikirjasto

Käsikirjasto karttui vuoden 2010 aikana 72 niteellä. Kirjaston kokonaisuus on 13 516 nidettä, yhteensä 225 hyllymetriä. Käsikirjasto koostuu pääasiassa asiakirjakokoelmien tutkimusta tukevasta kirjallisuudesta. Aihepiireinä ovat poliittinen historia, sosiaali- ja kulttuurihistoria, työväenliike, henkilöhistoria, taiteet ja kaunokirjallisuus. Käsikirjaston kartunta perustuu Kansan Arkiston Ystävät ry:ltä, kustantajilta, työväenjärjestöiltä ja yksityishenkilöiltä saattuihin lahjoituksiin sekä yliopistojen laitoksilta ja tieteellisiltä seuroilta saattuihin vapaakappaleisiin.

Käsikirjaston tiedonhakuun on tutkijoiden käytettävissä käsikirjaston vanha manuaalinen kortisto kartuntavuosilta 1945-1996. Kirjaston atk-pohjainen kartuntaluettelo vuodesta 1997 alkaen konvertoitiin Akseli-tiedonhallintajärjestelmään ja on nyt selattavissa verkon kautta arkiston tiloissa. Arkisto ei lainaa kirjoja tutkijasalin ulkopuolelle. Kirjat, joita ei sisällytetä Kansan Arkiston kokoelmiin, tarjotaan Työväenliikkeen kirjastolle, josta ne ovat Helsingin yliopiston HELKA-tietokannan kautta kaikkien tavoitettavissa.

2.3 Ääni- ja kuvatallenteet

Audiovisuaalista aineistoa, ääni- ja kuvatallenteita saatiin lisää 108 kappaletta. Äänitekokoelmassa on yhteensä 9 263 kappaletta tallenteita, joista 6 411 kappaletta on luettelointu. Äänitteitä on digitoitu noin 844 tuntia

3. Kokoelmien järjestäminen, luettelointi ja tiedonhallinta

Kertomusvuoden aikana järjestettiin 400 arkiston aineisto (99 hyllymetriä), joka päivitettiin tietokantaan.

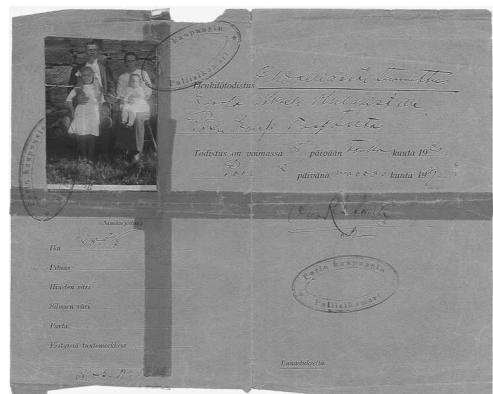
Tietokannassa oli vuoden 2010 lopussa 6114 arkistoluetteloa ja 390 inventointiluetteloa. Tietokannassa on myös perustiedot 467 arkistosta, joita ei ole järjestetty tai joiden luetteloa ei ole viety kantaan. Tietokanta löytyy Kansan Arkiston kotisivuilta, osoitteesta www.kansanarkisto.fi/

tietokanta.htm. Hakuja voi tehdä arkiston nimen, toimialan, kotipaikan ja rajavuosien mukaan.

Tietokantaan viedyistä 6 971 arkistonmuodostajasta 87,7 prosentista on arkistoluettelo ja 5,6 prosentista inventointiluettelo. Vain arkiston tutkijapalvelussa voi tehdä sanahakuja yhtäaikaan kaikkiin tietokannassa oleviin luetteloihin. Hyllymetreinä mitattuna noin 58 % aineistosta on luettelo tietokannassa. Monista suurista arkistoista on vain tekstinkäsittelyllä tehtyjä tai manuaalisia luetteiloita.

Aineistojen saatavuutta parannettiin lisäämällä arkistotietokantaan yksikkötaso, jonne voidaan linkittää sähköisessä muodossa olevia asiakirjoja. Tietokantaa uudistettiin samalla luomalla siihen Kansallisen digitaalisen kirjaston (Kdk) edellyttämät metatietokentät. Asiakirjoja on mahdollista kuvailla entistä yksityiskohdaisemmin. Valmiudet monipuolisiin hakuihin ovat nyt olemassa.

Tietokantaan ehdittiin viedä vain koekappaleita suuresta digitoitujen

Kansan Arkiston omana työnä digitoitiin erityistä varovaisuutta vaativaa aineistoa kuten vuoden 1918 asiakirjoja.

asiakirjojen massasta. Osa sähköisistä asiakirjoista on tulevaisuudessa saatavissa internetin kautta. Henkilötietolain perusteella tietyt asiakirjasarjat ovat digitaalisinakin käytössä vain arkiston sisäverkossa. Osaan pdf-muotoisista asiakirjoista voidaan kohdistaa myös sanahakuja.

Vuoden aikana järjestettiin ja luetteloitiin saman vuoden luovutetuista aineistosta noin 2/3, 650 kansiota. Raision Kulttuurikellarin, Vasemmistoliiton Lahden kunnallisjärjestön, Järvenpään järjestöalan, Rakennusliiton Kymen aluejärjestön ja Suomen Sadankomitealiiton aineiston lisäksi pienehköt luovutukset järjestettiin ja luetteloitiin. Matti ja Paula Peltosen arkiston järjestäminen aloitettiin. Vanhoista luovutuksista järjestettiin mm SNDL:n Helsingin ja SNDL:n Uudenmaan piirijärjestöjen, SAK:N Vasemmistoryhmän luovutus vuodelta 2009 sekä Suomi-Chile seuran arkistot. Rakennusliiton oikeusapuosaston arkistoa järjestettiin noin 25 hm. Lisäksi järjestettiin ja luetteloitiin 100 inventointitasoista arkistoa sekä saman verran arkistoja, joista ei ollut luetteloa tietokannassa.

Yhteensä otettiin käsittelyyn 2 241 kansiota, josta 1 882 säilytettiin. Järjestämistyön ja seulonnan tuloksena arkistot supistuivat noin 12 hyllymetriä.

Arkiston erillisessä henkilötietokannassa, joka on käytettävissä vain arkiston intranetissä, on viitetiedot eri arkistokokonaisuuksissa (henkilöarkistot, muistelmat, biografikkoelmat, erikoiskokoelmat) olevista henkilöhistoriallisista aineistoista.

Tässä tietokannassa oli kertomusvuoden lopussa 4 245 nimeä.

Äänitetietokantaan vietiin tiedot 283 äänitteestä. Äänitetietokannassa on yhteensä 6115 tallenteen tiedot, joista 1 726 on haastatteluja.

Kansan Arkiston viitetiedot ovat Yksityisten keskusarkistojen yhteisrekisterissä (www.yksityisetkeskusarkistot.fi). Siellä on tiedot yhteensä 6 673 Kansan Arkiston arkistonmuodostajasta ja kokoelmasta. Kansan Arkiston viitetiedot sisältyvät myös Kansallisarkiston yksityisarkistorekisteriin (www.narc.fi).

4. Kokoelmien käyttö ja tutkijapalvelu

Kansan Arkiston asiakirjakokoelmat, käsikirjasto ja kuva-arkisto ovat tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käytettävissä arkiston tutkijasalissa. Muita arkiston palvelumuotoja ovat kaukolainaus ja jäljennepalvelu sekä sähköpostitse tapahtuva tietopalvelu. Tutkijapalvelutilasto esitetään liitteessä 5. Tilasto tutkijakäynneistä vuosilta 1946 2010 esitetään liitteessä 6. Kuva-arkiston toiminnasta kerrotaan kappaleessa 4.

Kertomusvuonna arkistoon tehtiin 1 137 tutkijakäyntiä, joista 60 oli ryhmäkäyntejä ja 190 tutustumisia arkistoon eri tilaisuuksien yhteydessä. Todellisuudessa tutkijakäyntejä oli enemmän sillä, osa arkiston tutkijoista oli kirjoittanut nimensä vain näyttelyn vieraskirjaan.

Tutkijoita kiinnostuksen kohteet ovat jakautuneet viime vuosina yllät-

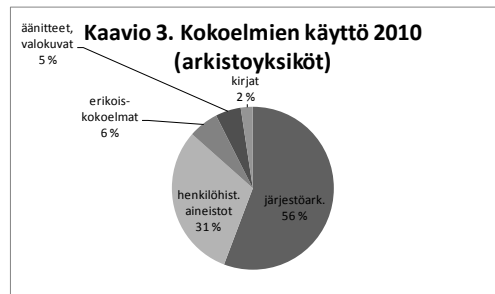
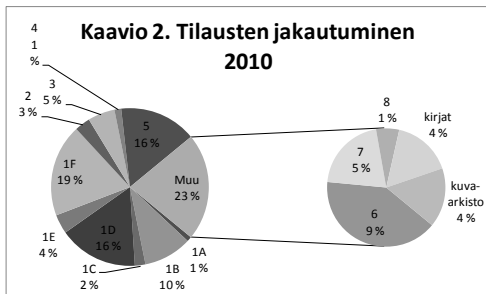
tävän samansuuntaisesti. Suosittuja olivat edelleenkin järjestöasiakirjojen ohella henkilöhistorialliset aineistot. Sukututkijat lähestyvät arkistoa usein sähköpostitse tai puhelimitse. Henkilöarkistoja ja muistitietoaineistoja käytetään myös akateemisten tutkimusten lähdeaineistona.

Asiakirjakokoelmista tehtyjen tutkijasaltilausten kokonaismäärä oli 506 kappaletta. Tilausten tilastointitavassa tapahtui v. 2005 muutos uuden tietojärjestelmän käyttöönoton myötä: yksi tilaustapahtuma voi kattaa useita arkistonmuodostajia.

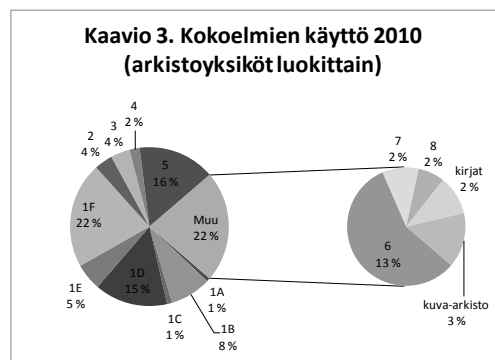
Kaavioon 2 on liitetty kaikkiin koelmiin kohdistuneet tilaukset, joita

oli 506. Tilauksia toimitettiin tutkijasaliin yhteensä 1 207 arkistoyksikköä. Valokuvia oli näistä 41 yksikköä. Valokuvien käyttö on todellisuudessa yleisempää. Valokuvia selataan enimmäkseen arkiston intranetissa olevassa tietokannassa ja tämä käyttö ei tilastoidu lainkaan.

Arkistoaineistosta toimitettiin yhteensä 10 kaukolainaa tutkijoille maakunta-arkistoihin sekä pitempiaikaisia asiakirjalainoja arkistoaineiston luovuttajille historiankirjoitusta varten. Asiakirja-aineistosta tilattiin valokopioita yhteensä kappaletta 2602. Tutkijoiden digikameralla ottamien kopioiden määrää ei tilastoi-

- 1A Vanhan työväenliikkeen järjestöt
- 1B Suomen Kommunistinen Puolue
- 1C 1920- ja 1930-lukujen vasemmistolaiset järjestöt
- 1D Kansandemokraattiset järjestöt, Vasemmistoliitto
- 1E Ammatilliset järjestöt
- 1F Muut järjestöt
- 2 Työväenlehtien ja kirjapainojen arkistot
- 3 Erikoiskokoelmat
- 4 Jäljenne- ja lehtileikekokoelmat
- 5 Henkilöarkistot
- 6 Muistelmat
- 7 Biograficakokoelmat
- 8 Ääni- ja kuvatalentteet

tu. Äänitteitä tilattiin digitaalisessa muodossa muutama kappale.

Tutkijasalipalvelun ohella sähköpostitse tapahtuva tiedonvälitys oli paljon käytetty palvelutoiminto. Tähän on vaikuttanut Yksityiset keskusarkistot ry:n yhteisrekisterin ja Kansan Arkiston omien kotisivujen kasvanut suosio. Puhelimitse annettiin selvityksiä 172 kyselyyn, jotka edellyttivät arkistoaineiston tutkimista tai yhteenvedojen tekemistä eri lähteiden pohjalta. Sähköpostitse ja kirjeitse vastattiin 117 asiakirjakoelmaa koskevaan kirjattuun selvitys- tai tiedonhakupyyntöön. Valokuvakoelmaa koskevia tiedonhakuja oli 68 kpl.

Kansan Arkiston kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.kansanarkisto.fi>. Kotisivulla on yhteystietojen lisäksi perustiedot arkiston toiminnasta, kokoelmista, palveluista, aineiston keruusta, julkaisuista ja Kansan Arkiston ystävät ry:stä. Lisäksi kotisivuilta löytyvät arkistotietokanta, linkki Arjenhistoria-tietopalveluun

sekä verkkonäyttelyt. Kotisivuilla esiteltiin arkistossa esillä ollutta Hyvä paha populaari -näyttelyä. Kuva-arkistolla on oma esittelysivustonsa, jolla kerrotaan yleisesti kuvien luokituksesta ja aihepiireistä, kuva-arkiston toiminnasta sekä annetaan ohjeet valokuvien tilaamista varten. Lisäksi sivuilla annetaan ohjeet digikuvien tallentamisesta.

Tilastojen mukaan kävijämäärä arkiston kotisivuilla on pysynyt viimevuotisella tasolla. Kertomusvuonna kotisivuilla oli taas keskimäärin hie- man alle 250 kävijää päivässä. Kotisivujen haetuimpana yksittäisenä aiheena tuntuu pysyvän kansalaissota ja verkkonäyttelyistä suosituimpia olivat ”1918 Kansalaissodan kuvia” sekä ”Vasen silmä – näyttely valokuvaaja Yrjö Lintusen tuotannosta”. Arkiston [www](http://www.kansanarkisto.fi)-sivujen käytöstä lisää liitteessä 7.

5. Kuva-arkisto

Kansan Arkiston kuva-arkiston laajimman aineistokokonaisuuden muodostavat valokuvat, joita on reilu miljoona kappaletta. Yksityiskohtaisesti luetteloituja kuvia on lähes 45 000. Kuva-aineiston kartunta tapahtuu pääasiassa lahjoitusten kautta. Kuvaluovutuksia saatiin edellisvuoden tapaan melko vähän, kuitenkin mukaan mahtui mittava Kansan Tahdon kuvaluovutus, noin 100 000 kuvaa. Vuoden 2010 luovutuksissa saatiin noin 110 000 valokuvaa. Valokuvaluovutusten lisäksi kuvakokoelma karttuu vuosittain myös omilla kuvauksilla.

Kansan Arkiston Facebook -sivustolla oli yli 300 tykkääjää.

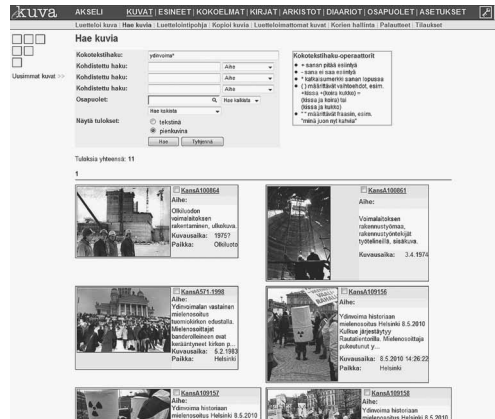
Kuva-arkiston kokoelmat koostuvat työväenliikkeen, kansalaisjärjestöjen ja työväestön sosiaali- ja kulttuurihistoriaan liittyvästä kuva aineistosta, jota on karttunut vuodesta 1945 lähtien. Vanhimmat yksittäiset kuvat ovat 1800-luvun lopulta. Ajallinen painopiste on 1950 - 1970 luvuilla. Kuva-arkisto on muotoutunut suurelta osin eri työväenlehtien kuva arkistoista tai niiden osista. Kokoelmat sisältävät huomattavan valokuvaaja Yrjö Lintusen negatiivikokoelman.

Julistekokoelma karttui 73 julistella. Julistekokoelmassa on noin 6 600 julistetta, joista luetteloituja 3 754 kappaletta.

5.1. Akseli kokoelmanhallinta-järjestelmä

Kuva-arkiston päähuomion vei vuonna 2009 alkanut uuden internet-pohjaisen tietokantajärjestelmän suunnittelu, testaus sekä käyttöönotto. Yhteistyössä Työväen Arkiston, Työväenmuseumo Werstaan sekä muutamien muun museon kanssa toteutettu tietokantajärjestelmä korvasi vanhan Oval Image -kuvatietokannan, vanhat Paradox-julistevietietokannat (kotimaiset ja ulkomaiset julisteet) sekä tekstinkäsittelyohjelmalla laaditun kirjastoluettelon. Eduix Oy:n toteuttamassa Akseli-tietojärjestelmässä toimii Werstas järjestelmän pääkäyttäjänä ja palvelimen ylläpitäjänä.

Tietokantajärjestelmä rakentuu kahdesta osasta:

Akseli-tietokantanäkymä

- julkisesti internetissä selailtavasta Arjenhistoria-verkkoportaalista, jossa näkyvät kaikkien mukanaolijoiden kuvat ja esineet
- organisaatiokohtaisena sisäisenä luettelointi- ja tiedonhakuvälineenä toimivasta Akseli-tietokannasta, jossa kukin organisaatio näkee vain omat kokoelmansa.

Organisaatio- ja objektikohtaisesti voidaan määritellä, mitkä kuvat tai esineet julkaistaan julkisella Arjenhistoria-puolella ja mitkä sisältävät sellaista tietoa, jota esim. henkilötietolain mukaan ei saa julkisesti esittää. Akseliin käyttäjät saavat eritasoisia sisäänkäyntitunnuksia. Organisaatioiden työntekijät saavat tunnukset, joilla näkyy kaikki tallennettu tieto. Tarpeen mukaan tutkijoille voidaan antaa tunnuksia, joilla pääsee näkemään myös niitä kenttiä, jotka eivät ole yleisesti näkyvillä. Tällaisia ovat mm. nimitiedot.

Arjenhistoria (www.arjenhistoria.fi) sisältää noin 8 700 Kansan Arkis-

ton kuvaa ja tiedot noin 1750 julisteesta, näistä noin 250 tietuetta on kuvallisia. Kuvien määrä kasvaa päivittäin. Kaikille avoin palvelu ei vaadi rekisteröitymistä ja hakujen tekeminen on maksutonta. Yhdellä haulla voi selata usean erillisen museon ja arkiston kokoelmia. Tätä tukee mm. organisaatioiden yhdenmukaistettu asiasanoitus. Hakujen lisäksi käyttäjä voi lähettää palveluun omia tietojaan ja kommenttejaan. Kaikki Arjenhistorian kuvat on digitaalisesti vesileimattu väärinkäytösten estämiseksi. Vesileimasta käy ilmi lähdeorganisaatio, josta kuvan voi tilata painokelpoisena. Myös kuvien tilaaminen on mahdollista suoraan Arjenhistorian kautta.

Kansan Arkiston kuvia on ollut vuodesta 2002 lähtien internetin kautta selattavana Yksityisten keskusarkistojen yhteisessä KARK-tietokannassa: <http://www.yksityisetkeskusarkistot.fi/kark/> . Kuva-pyyntöjä on tullut KARKin kautta lukuisia – katsottavana on kuitenkin ollut vain noin tuhat arkiston kuvaa. Arjenhistorian kautta kuvia on selailtavana moninkertainen määrä. Kuvapalvelun odotetaan vilkastuvan tämän myötä.

5.2 Luettelointi, digitointi ja kuvapalvelu

Varsinainen kuvien luettelointi on vuodesta 1999 lähtien tapahtunut syöttämällä kuva tietoineen kuvatietokantaan. Tietokantaan kuvia viedään valikoidusti. Kaikki tilatut kuvat ja

keskeiset aihepiirit luetteloidaan tietokantaan. Uuteen Akseli-tietokantaan valittiin kuvailukentät organisaatioiden vanhojen järjestelmien mukaan. Huomioon otettiin niin museoiden kuin arkistojen kuvailukäytännöt. Kompromisseja tehtiin, esim. Kansan Arkiston entinen Proveniensi –kenttä on nyt nimeltään Kokoelma.

Täysin uusina piirteinä Akselissa on asiasanoitus KOKO-ontologian mukaisesti sekä kentät pituus- ja leveysasteita varten karttapaikannuksen mahdollistamiseksi. Lisäksi Akselissa on kaikkien mukana olevien organisaatioiden yhteinen osapuoletkanta, johon on mahdollista nimetä ja kuvailla kuvissa esiintyviä henkilöitä ja organisaatioita. Kun kuvailu on kertaalleen tehty, vältetään moninkertaiselta työltä ja kirjoitusvirheilä. Vuonna 2010 Akseli-tietokantaan luettelointiin reilut 2160 kuvaa. Tietokannassa oli vuoden 2010 lopussa noin 16 650 kuvaa.

Vuonna 2010 digitoitiin ja luettelointiin erityisesti naisjärjestöjen kuvia. Keskeistä aineistoa olivat myös henkilöarkistojen kuvat, joiden käytettävyys ja saatavuus on muuta kuva-aineistoa huonompi. Henkilöarkistojen kuvat sijaitsevat muun arkistoaineiston yhteydessä. Näiden lisäksi aloitettiin systemaattinen Yrjö Lintusen negatiivien digitointi.

Kuva-arkistosta tehtiin vuoden 2010 kuluessa 68 tiedustelua. Suurin osa tiedusteluista tehtiin sähköpostitse tai puhelimitse. Yhteensä arkistosta tilattiin 443 kuvaa, lähes kaikki kuvatiedostoina. Tietokannasta tehtyjä hakuja ei ole erikseen kirjattu.

Hyvä paha populaari -näyttely hokutteli parisataa katsojaa. Näyttely loppui vuoden 2010 lopussa. Kuva: Marita Jalkanen.

5.3 Näyttelyt

Hyvä paha populaari

Vuoden 2009 marraskuussa avattu Hyvä paha populaari -näyttely oli avoinna yleisölle koko vuoden 2010 ajan. Näyttelyyn tutustui vuoden aikana noin 200 henkilöä.

Hyvä paha populaari -näyttely esitelti kansandemokraattisen liikkeen ristiriitaista suhtautumista populaarikulttuurin eri muotoihin: musiikkiin ja tanssiin, ajanvietekirjallisuuteen ja sarjakuviin. Näytteillä oli muun muassa valokuvia, mainoksia, festivaalien ohjelmalehtisiä, kirjoja, lehtiä, levynkansia, julisteita, sarjakuvia ja Työväenmuseo Werstaasta lainattu kisällitöryhmän esiintymisasu.

Näyttelyä huomioitiin myös mediassa, muun muassa Helsingin Sanomien kulttuuriosastossa 8.8.2010 Veli-Pekka Leppäsen arviossa ”Kansan arkisto vie rappion rajoille”.

Niilo Jokisen taide

Niilo Jokisen laajasta piirustus- ja maalauskoelmasta oli arkistossa esillä kertomusvuonna 21 teosta. Näyttely koostui lähinnä Neuvostoliitossa, Leningradin Taideakatemiassa, 1960-luvulla tehdyistä töistä. Mukana oli akvarelleja, grafiikkaa, lyijykynäpiirustuksia sekä hiili/pastelli töitä. Teosten aiheet vaihtelivat muotokuvista aselmiin ja maisemiin. Näyttelyn

Projektityöntekijä Kajsas Ekroos oli palkattu digitoimaan asiakirjoja kuudeksi kuukaudeksi.
Kuva: Marita Jalkanen

teoksia oli esillä aulan lisäksi kahviossa, studiossa ja työntekijöiden huoneissa.

Verkossa

Arkiston kotisivuilla oli toimintavuonna viisi verkkonäyttelyä: Vasen silmä-näyttely valokuvaaja Yrjö Lintusen tuotannosta (2003), Punalippu Suomen työväenliikkeen alkutaipaleella (2002), 1918 kansalaissodan kuvia (1999), Villit vuodet Koiton Näyttämö 1906 1933 (1999), Veljet, toverit. Matkalla 1920-luvun Neuvostoliitossa (1999).

6. Pikadigiprojekti

Yksityiset keskusarkistot ry:n pikadigiprojektiin saatiin Kansallisarkiston kautta 750 000 euroa opetusministeriön harkinnanvaraista valtionapua, mistä Kansan Arkiston osuus oli noin 122 400 euroa. Kansan Arkiston aineistosta saatiin digitoitua 170 000 sivua ja 361 tuntia äänitteitä.

Hankkeessa digitoitiin priorisoitua arkistoaineistoa pääosin ostopalveluna. Kilpailutuksen jälkeen palveluntarjoajiksi valittiin Itella, Multiprint ja Mamk. Itella vastasi mikrofilmiaineistosta, Multiprint paperiaineistosta ja Mamk audiovisuaalisesta aineis-

tosta. Kansan Arkiston osalta omana työnä hoidettiin monimutkainen ja vaikeasti ohjeistettava ja erityistä varovaisuutta vaativa aineisto kuten vuoden 1918 aineisto. Arkistoon oli puoleksi vuodeksi palkattu projekti-työntekijä Kajsa Ekroos digitoimaan aineistoa. Lisäksi omana työnä hoidettiin arkistotietokanta Planeetan muutostyöt sekä muokattiin palvelinympäristöä paremmin vastaamaan sähköisen aineiston haasteisiin.

Hankkeen rahoituksen turvin saadaan maksettua sähköisen aineiston säilytyskulut vuodelta 2011. Muutoin rahoitus päättyi vuoden 2010 loppuun. Aineiston loppukäsittely ja käyttöön saattaminen on vielä täysin kesken. Kansan Arkiston osalta loppukäsittely pitää sisällään sähköisen aineiston liittämistä arkistotietokantaan ja kuvailun lisäämistä.

Projektin vetovastuu oli Porvarillisen Työn arkistolla, joka suurelta osin vastasi käytännön toteutuksesta. Hankkeen ylimpänä vastuuelimenä toimi Yksityiset keskusarkistot ry.

Opetusministeriön projektirahoituksella suoritettiin valtionapua saavien yksityisarkistojen (mukana 10 arkistoa) digitaalisen aineiston hallinnan ja kehittämistoimien evaluointi. Projektia koordinoi SLS ja sen toteutti Salivirta & Partners yhtiön konsultti Jaakko Asplund. Kansan Arkiston evaluoijina toimivat Jessica Parland von Essen SLS:stä, Markus Merenmies Kansallisarkistosta ja Jukka Saarinen SKS:stä. Evaluointi osoitti Kansan Arkiston osalta, että arkistossa on digitointiin liittyvää osaamista ja tietoisuutta, mutta

resursseja on niukasti. Koulutusta kaivataan monelle digitoinnin osaluueelle. Myös yhteistyötä toivotaan ja siltä odotetaan paljon.

Yksityisarkistojen evaluoinnin pohjalta perustettiin toimikunta, jonka tehtävänä on miettiä konkreettisia yhteistyön toimintamuotoja digitointiin liittyen.

7. Järjestöjen arkistotoimen ja perinteenkeruun ohjaus, koulutus ja tutkijayhteistyö

Osana keskusarkistotoimintaa Kansan Arkisto opastaa järjestöjä niiden arkistotoimen hoitamisessa. Tämä tapahtuu pääasiassa jakamalla arkistonhoito-ohjeita ja välittämällä tietoa ohjeita sisältävistä internet-sivuista, mutta myös aktiivisempänä ohjauksena sekä koulutus- ja esitelmätoimintana.

Seuraavassa keskeisimmät tapahtumat:

15.2. Arkiston esittely arkistonluovuttaja Niilo Jokiselle ja yhteistyökumppaneille

16.3. Arkiston esittely Helsingin Vasemmistoliiton piiritoimikunnalle

6.5. Arkistoinnin ohjaus- ja keruukäynti Raisioon (Raision pioneerit, Raision Vasemmistoliiton kunnallisjärjestö ym.)

18.-19.5. Arkiston esittelypiste Vasemmistoliiton puoluekokouksessa

24.-27.5. Arkistoinnin ohjaus- ja keruukäynti Ouluun (Kansan Tahto, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun Vasemmistoliitto ym.)

Entiset Käpylän Demokraattiset Nuoret kävivät arkistossa tunnistamassa valokuvia Pirjo Kaihovaaran johdolla 4.11.2010. Kuva: Marita Jalkanen.

8.6. Arkiston esittely Vasemmistoliiton Uudenmaan piirijärjestön edustajille

13.9. Arkiston esittely Metallin kdr ryhmän eläkeläisille

1.10. Arkiston esittely toimittajaryhmälle

30.-31.10. Arkiston esittely piste Vasemmistoristeily -tapahtumassa

4.11. Arkiston esittely ja valokuvien tunnistustuokio Käpylän entisten nuorisoliittolaisten kanssa

11.11. Arkistoinnin ohjausta ja Kansan Arkiston esittelyä Myllypuron Eläkeläisille

Arkiston tehtäviin kuuluu myös opiskelijoiden ja tutkijoiden ohjaus ja neuvonta sekä esitelmien pito historia- ja perinnetieteiden kurssi-

laisille, arkistoalan ammattilaisille ja muille perinteentallennuksesta kiinnostuneille.

5.2. Helsingin yliopiston Suomen ja Pohjoismaiden historian aineopintoihin kuuluvan Taistolaisuuden lyhyt historia -kurssi pidettiin arkistossa

5.2. Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran (THPTS) graduseminaarissa oli Kansan Arkiston edustaja

12.5. Postiliiton Töölön osaston perinneryhmä sai opastusta perinteen keruuseen

1.10. Pohjoismaisen kokouksen Nordiska konferens för arbetararkiv och bibliotek osanottajille esiteltiin arkiston kokoelmia ja toimintaa

9.-10.10. Vantaan sukututkijat ry:n Kuulutko sukuuni –sukututkimusta-
pahtumassa Vantaalla oli Kansan
Arkiston esittely- ja neuvontapiste
16.11. Helsingin yliopiston yhteis-
kuntahistorian menetelmäkurssin
tutustumiskäynti arkistoon

8. Arkisto- ja perinnealan yhteistyö

8.1 Yksityiset keskusarkistot

Yksityiset keskusarkistot ry on 80-prosenttista lakisääteistä valtion-
apua nauttivien yksityisten arkistojen
yhteistoimintajärjestö, jossa oli vuon-
na 2010 yhdeksän jäsentä. Yhdistyk-
sen yhteydenpito on ollut vilkasta,
koska yhteiset digitointiprojektit kil-
pailutuksineen ovat vaatineet paljon
työtä. Projektista edellä luvussa 6.

Yksityiset keskusarkistot ry:n yl-
läpitämän yhteisrekisterin tietoja ei
päivitetty vuonna 2010. Osoitteessa
www.yksityisetkeskusarkistot.fi ole-
vaan rekisteriin on syötetty yhdek-
sän yksityisen keskusarkiston tiedot,
Yhteisrekisteristä löytyy kaikkiaan
25 422 poliittisen järjestön, etujärjes-
tön, ammattiyhdistyksen, yrityksen,
urheiluseuran tai muun yhteisön,
suvun, perheen tai yksityishenkilön
arkiston perustiedot. Tietokannasta
voi tehdä hakuja yhteisön, yrityksen
tai henkilön nimen, paikkakunnan,
vuosien, toimialaluokittelun ja säily-
tyspaikan perusteella.

Yhdistyksen ylläpitämässä KARK-
kuvatietokannassa oli vuoden 2010

lopussa 2 121 valokuvaa. Kansan
Arkiston kuvia tietokannassa on
yhteensä 926 kappaletta. Yksityis-
ten keskusarkistojen sivuille tehtiin
keskimäärin 139 vierailua päivittäin.
KARK-kuvatietokanta oli taas www-
sivujen käyttötilastojen kärjessä.

Svenska Litteratursällskapetin
kanssa oli Silta-yhteistyötä Kansalli-
nen digitaalinen kirjasto -hankkeen
tiimoilta. SLS hallinnoi arkistojen
vertaisarviointia, jossa mukana ol-
leiden arkistojen digitaalisten aineis-
tojen hallinnan tilannetta arvioitiin.
Aiheesta enemmän luvussa 6.

8.2 Työväen perinnelaitokset

Työväen Arkiston ja Työväenmuseo
Werstaan sekä muutamien mukaan
liittyneiden muiden museoiden
kanssa otettiin käyttöön uusi Ak-
seli-kokoelmanhallintajärjestelmä.
Hankkeesta tarkemmin edellä.

Työväenmuseo Werstas järjesti
Kehitysmaaliikkeen historiaprojek-
tin keruun, jossa kerättiin talteen
suomalaisen kehitysmaaliikkeen
historiaa. Museo järjesti keruun
pohjalta näyttelyn ”Pisaroihin köy-
hyiden erämaahan”. Hanketta oli
rahoittamassa ulkoasiainministeriö.
Kansan Arkisto oli keruussa yhteis-
työkumppanina. Arkistoon tallen-
nettiin kertynyt asiakirja-aineisto.
Kansan Arkisto oli Werstaan yhteis-
työkumppanina myös luonnon- ja
ympäristönsuojelun historian tal-
lennushankkeessa.

Kansan Arkiston esineluovutuk-
set siirretään sopimuksen mukaan

Tutkija Reetta Laitinen tutustumassa Werstaan valokuvanäyttelyyn 13.12.2010.
Kuva: Pirjo Kaihovaara.

kontekstitietoinen Työväenmuseumo Werstaaseen Tampereelle, ellei niitä voida liittää arkiston omaan esinekokoelmaan. Kertomusvuonna saatiin kuusi esineluovutusta.

Työväenperinne - Arbetartradition ry jatkoi Kansan Arkiston ja Työväen Arkiston kanssa työväenperinteen ja -kulttuurin tutkimukseen ja tallennukseen liittyviä yhteisiä projekteja. Tänä vuonna projektissa keskityttiin Akseli-koelmanhallintajärjestelmän käyttöönsaattamiseen. Vanhojen kuvatielokantojen tietosisällön siirtäminen uuteen, ajan tasalla olevaan järjestelmään saatiin vuonna 2010 päätökseen ja uusien kuvien luettelominen järjestelmään aloitettiin. Uusia kuvia luetteloiitiin 2167 kappaletta. Julisteita järjestelmään vietiin 250 kappaletta. Projektissa työskentelivät Janne Kuusisto ja Auli Ollikka.

Työväen perinnelaitosten ja Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran julkaisema sekä Työväenperinne ry:n kustantama Työväentut-

kimus-vuosikirja ilmestyi syksyllä. Teemana oli tällä kertaa aktivismi.

Osallistuttiin JHL:n järjestämään työsuuhdepäivä, jossa käytiin läpi työehtosopimusta sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeuksia ja velvollisuuksia. Paikalla olivat Kansan Arkiston, Työväen Arkiston ja Työväenliikkeenkirjaston henkilökunta.

8.3 Kansainvälinen yhteistyö

Kansan Arkiston Chile-yhteistyö jatkui vuonna 2010. Kansan Arkistosta toimitettiin aineistoja Suomen suur- lähetystön välityksellä vasta avautuvaan museoon Santiagoon. Museo de la Memoria y Derechos Humanos on keskittynyt ihmisoikeuksiin ja historialliseen muistiin. Se esittelee Chilen diktatuurin aikaa ja siihen liittyviä ihmisoikeusrikkoksia ja oppositiotoimintaa.

Nordiska konferensen för arbetararkiv och bibliotek järjestettiin 30.9.-1.10.2010 Helsingissä. Joka kolmas vuosi järjestettävää seminaaria oli lykätty vuodella Työväen Arkiston ja Työväenliikkeenkirjaston muuton vuoksi. Seminaarin järjestäjiä olivat Työväen Arkisto, Kansan Arkisto ja Työväenliikkeen kirjasto.

Pohjoismaisia vieraita saapui Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta, yhteensä 17 henkilöä. Isäntäorganisaatioista seminaariin osallistui 28 henkilöä. Lisäksi paikalle oli pyydetty kahdeksan suomalaista alustajaa. Seminaari- paikkana oli pääosin Sörnäisten Rantatie 25. Vierailu Kansan Arkistossa kuului ohjelmaan.

Pohjoismaiset vieraat tutustumassa Kansan Arkiston makasiiniin Nordiska Konferensen för arbetasarkiv och bibliotek -seminaarin yhteydessä 1.10.2010. Kuva: Kari Määttänen.

Valokuva-arkiston tutkija Pia Pursiainen esittelemässä Kansan Arkistoa. Kuva: Kari Määttänen.

Seminaarissa keskusteltiin erillisissä ryhmissä kirjasto- ja arkistoalan ajankohtaisista asioista. Arkistopuolella talouden ohella digitointi ja uudet kokoelmanhallintajärjestelmät sekä tilakysymykset olivat vahvasti esillä. Laitosten johtajat kertoivat päivänpolttavista asioista omilla laitoksissaan. Työväen Arkiston johtaja Petri Tanskanen kertoi muutosta, johtajan vaihdoksesta, uudesta kokoelmanhallintajärjestelmästä sekä kansainvälisestä Hope-yhteistyöstä. Arabian johtaja Lars Ilshammar kertoi Ruotsin arkiston kiristyneestä taloudesta, tilaongelmasta ja digitoinnista sekä uudesta Calm-arkistojärjestelmästä. Arbarkin johtaja Knut Einar Eriksen kertoi Norjan tilanteesta. Norjassa vain kaksi yksityistä arkistoa saa tukea kulttuuriministeriöltä. Talouden epävakaudesta johtuen mennään ylös ja alas. Tanskan tilanteesta kertoi ABAn it-päällikkö Hans Uwe Petersen. LO:n jäsenmäärän väheneminen näkyy rahoituksen supistumisena. Vain erilaisiin projekteihin oli Petersenin mukaan mahdollista

saada rahaa. Tanskassa oli palattu arkiston, kirjaston ja museon yhteistilaratkaisusta erillisiin tiloihin. Petersenin seminaarille esittämään kysymykseen: Miten hallita digitaalisina syntyneitä aineistoja ei valitettavasti saatu vastausta. Tiiviiseen seminaariohjelmaan kuului tutustumisia arkistojen ja kirjaston lisäksi Kavaan ja Helsingin työväentaloon.

Seminaarin järjestämiseen saatiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä apuraha. Lisäksi lounaat ja illallinen kustannettiin SAK:n, Rakennusliiton ja JHL:n tuella.

8.4 Muu yhteistyö

Kansan Arkiston ystävät ry

Kansan Arkiston ystävät ry on vuonna 1994 perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena koota yhteen työväenliikkeen aatteellisista, sivistyksellisistä ja järjestöllisistä perinteistä ja historiasta kiinnostuneita kansalaisia, kehittää ja tukea Kan-

Kansan Arkiston Ystävien tilaisuuksissa keskusteltiin vilkkaasti ajankohtaisista kirjoista. Sirpa Kähkönen esitteli ”Neidonkenkä” romaaniaan 18.3.2010. Kuva: Marita Jalkanen.

san Arkiston toimintaa sekä syventää työväenperinnetyön tuntemusta. Yhdistyksen puheenjohtajana toimi Veli-Pekka Leppänen ja johtokunnan jäseniä olivat Liisa Aura, Helena Hölttä, Arja Mäntyniemi, Pentti Laine, Anja Strömberg (1.5.1938 - 2.9.2010) ja Jaakko Tiainen. Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 18.2.2010. Yhdistyksellä oli toimintavuoden lopussa 142 henkilöjäsentä. Yhdistyksen jäsenet ovat tukeneet arkiston keruutoimintaa.

Kansan Arkiston Ystävät ry järjesti kertomusvuonna yhdeksän keskustelutilaisuutta Kansan Arkistossa. Tilaisuuksista tiedotettiin kirjeitse ja sähköpostilla sekä ilmoituksilla Kansan Uutisissa ja Helsingin Sanomissa. Myös arkiston facebook-sivustolla mainostettiin tilaisuuksia.

Kevään tilaisuudet aloitti tammi-kuussa Sakari Selin, joka kertoi 1940-luvun maanalaisesta vastarintaliikkeestä Tampereen seudulla. Helmikuussa entinen pääministeri Paavo Lipponen kertoi kirjastaan ”Muistelmat I”. Maaliskuussa kirjailija Sirpa Kähkönen esitteli romaaniaan ”Neidonkenkä”. Huhtikuussa Claes Andersson muisteli elämäänsä ”Jokainen sydämeni lyönti” kirjansa pohjalta ja toukokuussa esitellyssä oli Kalle Holmbergin elämänkerta ”Viimeinen erä”.

Syksyllä kirjatilaisuuksiin kokoonnuttiin neljä kertaa. Syyskuussa ohjaaja Jotaarkka Pennanen esitteli kirjansa ”Elämää pienempi näytelmä”. Lokakuussa valtiotieteen tohtori Erkki Tuomioja kertoi kirjastaan ”Jaan Tönnisson ja Viron itsenäisyys”. Marraskuussa

dosentti Heikki Hiilamo kertoi diplomaatti Tapani Brotheruksen ja hänen kollegoidensa rohkeasta toiminnasta 1970-luvun Chilessä. Kirjassaan ”Kuo-
leman listat” Hiilamo kuvaa samalla Suomen pakolaispolitiikan ensi aske-
lia. Vuoden viimeisessä kirjatilaisuus-
dessa joulukuussa Angelina Kazmina-
Björkbacka kertoi kirjastaan ”Venäläi-
nen onni” (Russkoe stshastje).

Muut

Kirjasto-, arkisto ja museokenttä jatkoi juridista yhteistyötä. Kam-juridiikka antoi Kirjasto- arkisto- ja museoalan lausunnon tekijänoikeustoimikunnan mietinnöstä - tekijänoikeuslain 3 luvun muutostarpeiden kartoittamisesta 30.4.2010. Vuoden aikana pidettiin neljä kokousta. Marita Jalkanen kuului työryhmään Arkistoyhdistyksen edustajana.

Kansan Arkiston aineistoa oli lainassa seuraavissa näyttelyissä:

-Tampereen museo Vapriikin Tampere 1918 näyttelyssä

-Kansan Arkiston valokuvia Pohjoismaissa kiertävässä Revolution and Civil War in Finland 1918- näyttelyssä. 11.9.-30.12.2010 Arbejdermuseetissa.

9. Tilat

Kansan Arkisto toimii kahdessa eri toimipisteessä: toimistotilat ja tutkijasali sekä 120 m² suuruinen arkistomakasiini Vetehisenkujalla 1:ssä. Lisäksi arkistolla on kaksi etämakasiinia (388m²). Kansan Arkiston nykyiset

tilat ovat täyttymässä eikä kasvunvara juurikaan ole.

Etämakasiineissa on ollut ongelmia kosteuden vuoksi. Arkistolle etsittiin uusia tiloja koko vuoden 2010 ajan.

10. Hallinto

Kansan Arkistoa ylläpitää Yhteiskunnallinen Arkistosäätiö. Arkistosäätiön valtuuskunnan muodostavat kaksikymmentä henkilöjäsentä. Vuonna 2010 valtuuskunnan jäseninä ovat toimineet työnhajaaja Liisa Aura, toimitsija Oiva Björkbacka, puheenjohtaja Matti Harjuniemi, toimistosihteeri Soile Hyvärinen, järjestötoimitsija Loviisa Itäkanas, päätoimittaja Jouko Joentaus (20.4. lähtien), sopimuss sihteeri Marjo Katajisto, toiminnanjohtaja Sirpa Kerman, tutkija VTT Joni Krekola, toimistosihteeri Solveig Levomäki, toiminnanjohtaja Laura Lodenius, koulutustuottaja yhteisöpedagogi (AMK) Ari Myllyviita, talouspäällikkö VTM Satu Niemelä (21.4. saakka), tutkija VTL Raimo Parikka, opintojohtaja Leo Partanen, toiminnanjohtaja FM Jorma Pikkarainen, historiantutkija dosentti Tauno Saarela, pääsihteeri Tarja Syyli (21.4. saakka) ja pääsihteeri Riikka Taavetti (21.4. alkaen), Tutta Tallgren (21.4. alkaen), järjestösihteeri Ira Tehtolin (21.4. alkaen) tutkija Reijo Viitanen. Valtuuskunnan puheenjohtajana on toiminut Reijo Viitanen. Valtuuskunta piti vuosikokouksensa 21.4.2010. Varapuheenjohtajaksi valittiin Soile Hyvärinen.

Säätiön asioita hoitaa ja edustaa hallitus. Arkistosäätiön hallituksen puheenjohtajana vuonna 2010 toimi Tauno Saarela ja jäseninä Sirpa Kerman, Joni Krekola, Laura Lodenius, Raimo Parikka, Jorma Pikkarainen ja Riikka Taavetti. Hallituksen sihteerinä on toiminut Pirjo Kaihovaara. Arkistosäätiön asiamiehenä sekä esittelijänä hallituksen kokouksissa on ollut Marita Jalkanen. Säätiön kirjanpitäjänä on toiminut Kirsti Vilén ja tilintarkastajina HTM Timo Vilén (varalla HTM Eira Roiha) ja Matti Niinmäki (varalla Matti Vesterinen).

Hallitus on kokoontunut kertomusvuoden aikana kuusi kertaa. Kokouksissa on käsitelty säätiön talous- ja henkilöstöasioita ja Kansan Arkiston toiminnan kehittämistä.

11. Henkilökunta

Kansan Arkiston työsuhteiseen henkilökuntaan kuului kuluneen vuoden aikana yhdeksän henkilöä, joista yksi oli osa-aikaeläkkeellä. Koko vuoden täysiaikaista työpäivää teki kuusi henkilöä. Työsuhteessa olleen henkilöstön työpanos oli 8,1 henkilötyövuotta, josta luvusta projektityön osuus henkilötyövuosista oli 0,5 henkilötyövuotta. Henkilöstöön on kuulunut sekä vakituisia työntekijöitä että määräaikaista projektityöntekijöitä ja harjoittelijoita. Vakituisten työntekijöiden kanssa käytiin toimintavuonna työehtosopimuksen mukaiset kehityskeskustelut.

Vakinaiseen henkilökuntaan ovat vuoden aikana kuuluneet:

- Jalkanen Marita, FM, arkistonjohtaja
- Kaihovaara Pirjo, VTL, erikoistutkija, osa-aikaeläkkeellä
- Laitinen Reetta, FM, tutkija
- Lindgren Riitta, arkistomestari
- Määttäniemi Kari, FM, tutkija
- Ollikka Auli, arkistosihteerin, kuvankäsittelijä
- Pursiainen Pia, YTK, tutkija
- Seppä Hilka, tutkimussihteerin

Muut työntekijät ja harjoittelijat:

- Ekroos Kajsa, projektityöntekijä 17.5.- 13.12.2010
- Heino Tarja, arkistonhoitotutkinnon harjoittelija 4.-8.10.2010, 18.10-5.11.2010
- Joanna Laukkanen, työkokeilu, 6.4.-12.11.2010
- Janne Kuusisto Työväenperinteen projektityöntekijä

Henkilökunnan luottamustoimet ja asiantuntijatehtävät:

- Pirjo Kaihovaara: Otto Wille ja Hertta Kuusisen säätiön hallitus, KiinteistöOy Kotkanpesän hallitus
- Marita Jalkanen: Yksityiset keskusarkistot ry:n hallitus, Kamjuridiikkatyöryhmän jäsenyys Arkistoyhdistyksen edustajana, Otto Wille ja Hertta Kuusisen säätiön hallitus
- Pia Pursiainen: YKA:n pikadigiälytyöryhmän jäsen, Työväentutkimus-lehden toimituskunta

Henkilökunnan osallistuminen:

koulutustilaisuudet ja seminaarit

26.1. AMS -teemapäivä, Hämeenlinnan maakunta-arkisto

29.1. Äänitedigitointikoulutus, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus

8.4. Akseli-tietokantakoulutus, Tekniikan museo

18.-19.5. Arkistopäivät Jyväskylä

23.- 24.8. Työväenhistorian ja perintetutkimuksen Seuran seminaari

30.8. Koulutus – työväenliikkeen vanhat järjestöt. Kouluttaja Tauno Saarela.

30.9.-1.10. Nordiska konferens för arbetararkiv och –bibliotek Helsinki

muut tilaisuudet

11.1. Työväenliikkeen kirjaston avajaiset

12.3. Esa Lahtisen eläkkeelleläksiäiset Työväen Arkisto

5.5. Yksityisten keskusarkistojen ajankohtaispäivä Kansallisarkisto

3.6. SDPL 65 vuotta

14.6. Viro-raportin esittely Kansallisarkisto

18.6. Vasemmistoliiton puoluekokous

3.9. UKK 110 ja UKK –arkisto 40 vuotta seminaari

13.9. Europeana- tiedotustilaisuus

16.9. Kansallisarkiston Finland- Mexico-näyttelyn avajaiset

29.9. Tes-sopimuksen allekirjoitus

30.10. Vasemmistoristeily

9.11. E-kuva -tilaisuus

16.11. KDK-konferenssi muistiorganisaatioille

13.12. Seminaari Työväenmuseum Werstas

14.12. KDK-seminaari arkistokentälle

15.12. Yksityisten keskusarkistojen tunnuslukuinfo-tilaisuus Kansallisarkisto

Tutkija Reetta Laitinen Vasemmistoliiton puoluekokouksessa 18.6. esittelemässä Kansan Arkistoa. Kuva: Jami Järvinen.

Liite 1. Asiakirjakokoelmat 31.12.2010

	kpl	hyllymetriä
1. Järjestöjen arkistot	6 297	2 462
A Vanhan työväenliikkeen järjestöt	101	4
B Suomen Kommunistinen Puolue	890	467
C 1920 ja 1930 lukujen vasemmistolaiset järjestöt	283	13
D Kansandemokraattiset järjestöt/ Vasemmistoliitto	2514	777
E Ammatilliset järjestöt	933	555
F Muut järjestöt	1 576	646
2. Työväenlehtien ja kirjapainojen arkistot	102	162
3. Erikoiskokoelmat	7	17
A Luokkasota 1918		3
B Työpaikkalehdet		1
C Ohjelmatoiminta		1
D Työväestön elinolosuhteet		1
E Poliittiset vangitsemiset 1919 1944		4
F Espanja 1936 39		1
U Vaihtoehtolehdet 1960 1970 luvuilta		6
4. Jäljenne ja lehtileikekokoelmat	13	92
5. Henkilöarkistot	401	298
6. Muistelmat	1 066	8
7. Biograficakokoelmat	1 902	24
Yhteensä	9 788	3 063

Liite 2. Erityisaineistokokoelmat 31.12.2010

	kpl	hyllymetriä
8. Äänitekokoelma	9 263	66
A Muistitieto ja perinne		
B Kokoukset, seminaarit, muut tilaisuudet		
C Radio ohjelmat		
A-C Yhteensä	4 878	
D Julkaistut äänilevyt, kasetit ja cd	419	
E Elävä kuva	1 114	
A-E luetteloimattomat	2 852	
9. Mikrofilmit	633	
10. Käsikirjasto	13 516	225
11. Valokuvat ja negatiivit	1022200	187
Luetteloitu kokoelma	44 043	
Lehtien kuva-arkistot	524 000	
Y. Lintusen kuvakokoelma	300 000	
Luetteloimaton kotimainen kuvakokoelma	143 000	
Luetteloimaton ulkomainen kuvakokoelma	13 500	
12. Julisteet	6 599	
13. Rakennuspiirustukset	1 168	
14. Näyttelyt	212	
15. Kuvataide (luetteloidut)	569	
16. Rainat	549	
Yhteensä	478	

Liite 3. Kokoelmien kartunta 1976-2010

vuosi	luovutukset kpl	kartunta hyllymetriä	kokoelmat yht. hyllymetriä
1976	88	38	272
1977	68	20	297
1978	79	25	329
1979	89	40	370
1980	90	110	484
1981	96	40	943
1982	113	50	991
1983	124	35	1082
1984	149	105	1177
1985	160	135	1313
1986	190	150	1463
1987	113	100	1562
1988	166	85	1647
1989	174	70	1716
1990	192	210	1731
1991	181	73	1821
1992	212	166	1970
1993	170	59	2029
1994	254	118	2243
1995	431	64	2277
1996	160	143	2458
1997	152	60	2518
1998	145	70	2588
1999	112	130	2718
2000	176	41	2756
2001	156	74	2825
2002	107	59	2882
2003	140	56	2936
2004	137	40	3006
2005	157	198	3215
2006	181	57	3242
2007	151	48	3287
2008	148	79	3396
2009	145	133	3495
2010	96	59	3541

Liite 4. Asiakirja-aineiston kartunta 2010 - uudet arkistonmuodostajat

JÄRJESTÖARKISTOT

1B Suomen Kommunistinen Puolue

SKP:n Järvenpään itäinen osasto	1953-1976
SKP:n Järvenpään kaupunkijärjestö	1955-1984
SKP:n Järvenpään läntinen osasto	1951-1989
SKP:n Järvenpään osasto	1944-1991
SKP:n Kyrölän osasto	1961-1969
SKP:n Metsämaan osasto	1981-1984
SKP:n Myllypohjan osasto	1958-1988
SKP:n Niemen osasto	1948-1988
SKP:n Oululaisen osasto	1982-1988

1C 1920- ja 1930-lukujen vasemmistolaiset järjestöt

Raution työväenyhdistys	1935-1935
-------------------------	-----------

1D1 Suomen Kansan Demokraattinen Liitto

Lahden kulttuuridemokraatit	1987-1989
Lahden kunnanalan demokraatit	1977-1988
Raahen demokraattinen yhdistys	1984-1988
Saarijärven demokraattinen yhdistys	1951-1968
Skdl:n Tuusulan kunnallisjärjestö	1944-1950

1D2 Suomen Naisten Demokraattinen Liitto

Järvenpään demokraattiset naiset	1944-1991
Rajaportin naiset	1960-2002
Salpausselän naiset	1961-1991

1D3 Vasemmistonuoret / Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto/

Järvenpään demokraattiset nuoret	1944-1950
Näätälän nuorisokerho	1953-1953
Saunakallion demokraattiset nuoret	1975-1982
1D5 Suomen Demokratian Pioneerien Liitto	
Imatran demokratian pioneerit	1947-1954
Korvensuoran demokratian pioneerit	1953-1989
Muhoksen nuoret pioneerit	1976-1988
Näätälän demokratian pioneerit	1950-1953
Siikarannan demokratian pioneerit	1962-1996
Tuiran pioneerit	1985-1994

1D6 Vasemmistoliitto

Pohjois-Raision Vasemmistoliitto	2005-2006
Tevan Vasemmistolaiset	1972-2006

1E Ammatilliset järjestöt

Pohjois-Kymen rakennustyöläisten keskusjärjestö	1953-1960
Rakennusliiton osasto 516, Saari	1965-2004
Rakennusliiton osasto 558, Virolahti	1951-2007
Rakennustyöläisten Kotkan ja ympäristön teollisuusneuvosto	1926-1928
Rakennustyöläisten liiton osasto 136, Iitti	1962-1974
Suomen metsä- ja uittotyöväen liiton Näätälän osasto 524	1947-1948
Suomen rakennustyöläisten liitto ry:n osasto 467, Kotka	1963-1971

1F Muut järjestöt

Entisten Sotilaiden Uudenkoiviston toverikunta	1945-1979
Huittisten seudun eläkeläiset	1989-2008
Iisveden työväenopisto	1949-1949
Jyväskylän kehitysmaayhdistys	1996-2007
Järvenpään järjestöyhdistys	1948-1952
Järvenpään lasten päiväkotit	1946-1949
Järvenpään Toive	1953-1981
Järvenpään toverikunta	1945-1954
Kulttuurityön keskuksen Raahen aluejärjestö	1992-1995
Kuopion eläkeläiset	1958-2003
Lahden työväen järjestökeskus	1997-1997
Laivaosakeyhtiö Koitto	1904-1908
Meri-Lapin kunnalliset eläkeläiset	1984-2004
Pohjois-Suomen Pääskyt	1988-2007
Raision seudun lasten tuki	2004-2004
Savion järjestöyhdistys	1956-1974
Suomen Rauhanpuolustajain Järvenpään osasto	1978-1978
Suomen Rauhanpuolustajain Porin osasto	1976-1995
Turun Sadankomitea	1972-1984
Vaasan Eläkeläiset	1959-2009
Valkeakosken Eläkeläiset	1960-2008

HENKILÖARKISTOT

Autio Kalevi (1940-2010), markkinointipäällikkö ja
Leena (1944-2010), kielenkääntäjä-tulkki, perhearkisto
Honkasalo Kirsti (s. 1941), ylösottaja
Jokinen Niilo (s. 1928), graafinen suunnittelija, toimitussihteeri
Kautto Hannu, tekn. lis.
Mäkelä Jussi (s. 1917), opettaja
Peltonen Matti (1923-1990), rehtori ja Paula (1926-2010), opettaja
Savtschenko Modest (1918-1995), toimittaja
Vainio Seppo
Vesterinen Matti (s. 1934), talouspäällikkö

Liite 5. Tutkijapalvelu 2010

	Kpl
Tutkijakäynnit	1137
Tilaukset	506
Tilatut arkistoyksiköt	1207
Tilatut digitaaliset valokuvatiedostot	443
Tilatut digitaaliset äänitteet (tilaukset)	4
Tilatut valokopiot	2602
Kaukolainat	10
Puhelintiedustelut	172
Kirjalliset tiedustelut	117
Valokuvia koskevat tiedustelut	68

Tilausten jakautuminen aineiston käytön mukaan:	kpl	yks
Asiakirjat		
1A Vanhan työväenliikkeen järjestöt	5	9
1B Suomen Kommunistinen Puolue	50	101
1C 1920 ja 1930 lukujen vasemmistolaiset järjestöt	11	12
1D Kansandemokraattiset järjestöt	82	180
1E Ammatilliset järjestöt	20	66
1F Muut järjestöt	96	260
2 Työväenlehtien ja kirjapainojen arkisto	16	45
3 Erikoiskokoelmat	28	47
4 Jäljenne ja lehtileikekokoelmat	7	25
5 Henkilöarkistot	80	189
6 Muistelmat	45	156
7 Biograficakokoelmat	23	27
8 Äänitteet	7	20
Kirjat	18	29
Valokuvat / tutkijasalitulaukset(ei sisällä tietokantahakuja!)	18	41
Tilaukset yhteensä	506	1207

Liite 6. Tutkijakäynnit 1946-2010

Arkiston tutkijasali oli avoinna ti pe 9.00-16.00. Tutkijasali pidettiin suljettuna 28.6.-30.7. ja 23.-31.12.2010.

vuosi	tutkijakäyntejä	vuosi	tutkijakäyntejä
1946	303	1983	977
1947	324	1984	708
1948	421	1985	953
1949	401	1986	837
1950	275	1987	848
1951	284	1988	839
1952	164	1989	950
1953	183	1990	979
1954	204	1991	1324
1955	198	1992	1479
1956	198	1993	1657
1957	-	1994	1711
1958	282	1995	1581
1959	167	1996	1592
1960	168	1996	1592
1961	153	1997	1348
1962	190	1998	1408
1963	167	1999	1283
1964	326	2000	1117
1965	264	2001	1203
1966	344	2002	1195
1967	524	2003	1418
1968	294	2004	1216
1969	391	2005	1212
1970	336	2006	1140
1971	568	2007	1098
1972	640	2008	1082
1973	530	2009	1024
1974	557	2010	1137
1975	432		
1976	600		
1977	715		
1978	564		
1979	532		
1980	856		
1981	943		
1982	649		

Liite 7. Kansan Arkiston www-sivujen käyttö

Kävijät

Yksittäisiä kävijöitä oli arkiston kotisivuilla jälleen keskimäärin hieman alle 250 päivässä. Vilkkain kuukausi oli tammikuu. Selkeästi vähiten kävijöitä oli ennätyskuumina kesä- ja heinäkuun kuukausina.

Eniten haetut sivut

Haetuimmat verkkonäyttelyt olivat jälleen “1918 Kansalaissodan kuvia” -verkkonäyttely sekä “Vasen silmä”-verkkonäyttely. Arkistotietokannan avaus- ja ohjesivu oli jokaisena kuukautena verkkonäyttelyiden ohessa haetuimpien sivujen listan kärjessä. Tietokanta ei sijaitse samalla palvelimella arkiston kotisivujen kanssa, joten sen käyttöä ei pystytä seuraamaan tarkemmin. Tilastointi ulottuu ainoastaan arkistotietokannan sisäänmenosivulle. Myös kuva-arkiston sivut kuuluivat haetuimpien joukkoon.

Käytetyt hakusanat

Eniten käytetyt hakusanat, joilla sivut löydettiin ovat jo pitkään olleet kansalaissota, kansan arkisto ja 1918. Näiden keskinäinen järjestys vaihtelee. Hajanaisia mainintoja on useita mm. sanoille: arkistokaava, valokuvien säilytys ja digikuvien arkistointi.

KANSAN ARKISTO		Vuosi	2010
		Päiväys	26.1.2011
ARKISTOAINEISTOT			
Arkistoaineiston määrä 31.12.2010	3541	hm (sisältää myös erityisaineistot, jos ne voidaan ilmoittaa hyllymetrinä)	
Erityisaineistojen määrä (jos eritelty) 31.12.			
- Valokuvia	1022200	kpl	
- Äänitteitä	7696	kpl	
- Elävää kuvaa	1567	kpl	
- Julisteita, piirustuksia, karttoja	6599	kpl	
Sähköiset aineistot 31.12.	6992	tiedostoja (kpl)	
	24Gt	tiedostojen koko yhteensä	
Digitoitu aineisto 31.12.	187469	tiedostot (kpl)	
	976	äänitteet, elävä kuva (tuntia)	
Vastaanotetun arkistoaineiston määrä	59	hm	
- Valokuvia	100000	kpl	
- Äänitteitä	74	kpl	
- Elävää kuvaa	34	kpl	
- Julisteita, piirustuksia, karttoja	73	kpl	
Aineiston kartunta (vähennetään poistot)	47	hm	
Järjestetyt ja luetteloidut arkistot (kpl ja hm)	400	kpl	
	99	hm	
TUTKIJAJA- JA ASIAKASPALVELU			
Tutkijakäynnit (huom. tutustumiskäynnit ja ryhmät kohdassa 4.7.)			
	1137	kpl	
Tutkijasaliin toimitetut arkistoyksiköt	1255	kpl	
- Paperiset ja mikrofilmit (yhteensä)	1207	kpl	
- Sähköiset aineistot	50	tiedostoja (kpl)	
Tiedonhauk (s-posti, kirje tai puhelin)	367	kpl	
Kaukolainat (lainatut ja vastaanotetut)	10	kpl	
Toimitetut kuvajäljenteet	443	kpl	
Toimitetut AV-jäljenteet	10	kpl	
Toimitetut muut jäljenteet	2602	kpl	
SÄILYMISEN VARMISTAMINEN:			
Digitointi	170818	tiedostot (kpl)	
	361	äänitteet, elävä kuva (tuntia)	
ARKISTOTOIMEEN LIITTYVÄ MUU TOIMINTA:			
Järjestetty koulutus			
- koulutettujen määrä	50	kpl	
- luentotunnit	8	tuntia	
Neuvonta ja ohjaus	6	kertoja	
Julkaisutoiminta (sis. myös nettijulkaisut)			
Omat julkaisut			
- nimi Työväentutkimus	1	kpl	
Muut julkaisut: julkaistujen teosten / artikkeleiden lukumäärä		kpl/kpl	
Kerutoiminta	3	keruita (kpl)	
Näyttelytoiminta (myös nettinäyttelyt)	7	kpl	
Kansainvälinen toiminta (itse järjestetty)			
- tilaisuuksien lukumäärä	1	kpl	
- osallistujien lukumäärä	50	kpl	
Kansainvälinen toiminta (muiden järjestämä)			
- tilaisuuksien lukumäärä		kpl	
- esiintyjien lukumäärä		kpl	
Ryhmät ja muut esittelyt			
- ryhmien lukumäärä	7	kpl	
- osallistujamäärä	63	kpl	
VOIMAVARAT			
Henkilöstö			
- Henkilöstön määrä yhteensä	8,1	hvt:t koko vuonna yhteensä	
- Valtionavun piirissä	7,6	hvt:t koko vuonna yhteensä	
Henkilöstön koulutus koko laitoksen osalta 31.12.			
- Ylempi koulutus:			
- yo-tutkinto	3	kpl	
- ammattikorkeakoulututkinto		kpl	
- korkeakoulututkinto	4	kpl	
- tutkijakoulutus	1	kpl	
- Muu koulutus, mikä?			
- Arkistoammatillinen koulutus:			
- asiakirjahallinnon ja arkistotoimen perustutkinto	4	kpl	
- asiakirjahallinnon korkeakoulutasoiset koulutusohjelmat		kpl	
- ylempi arkistotutkinto		kpl	
- muu, mikä?			
Tilat			
- Makasiinitilat	3900	hm	
	518	neliömetreinä	
- Toimisto- ja asiakastilat	505	neliömetreinä	

Liite 8. Asiakirjojen luokittelu

1. Järjestöjen arkistot

- A. Vanhan työväenliikkeen järjestöt
- B. Suomen Kommunistinen Puolue
- C. 1920 ja 1930 lukujen vasemmistolaiset järjestöt
- D. Kansandemokraattiset järjestöt ja Vasemmistoliitto
  - 1. Suomen Kansan Demokraattinen Liitto (SKDL)
  - 2. Suomen Naisten Demokraattinen Liitto (SNDL)
  - 3. Vasemmistonuoret (Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, SDNL)
  - 4. Sosialistinen Opiskelijaliitto (SOL) ja Kansandemokraattiset Opiskelijajärjestöt (KOJ)
  - 5. Suomen Demokratian Pioneerien Liitto (SDPL)
  - 6. Vasemmistoliitto (Vas)
- E. Ammatilliset järjestöt
  - 1. Keskusjärjestöt, ammattiliitot (muut kuin 1E 4 - 1E 9)
  - 2. Ammatilliset yhteisjärjestöt ja neuvostot
  - 3. Ammattiosastot
  - 4. Kumi ja nahka ala (liitot ja osastot)
  - 5. Kutomatyöväen liitto ja osastot
  - 6. Muurarien liitto ja osastot
  - 7. Rakennusliitto ja osastot
  - 8. Satama ja kuljetusala (liitot ja osastot)
  - 9. Elintarvikeala (liitot ja osastot) (uusi luokka 2008)
- F. Muut järjestöt
  - 1. Eläkeläisjärjestöt
  - 2. Raittiusjärjestöt
  - 3. Kansan Sivistystyön Liitto KSL jäsenjärjestöineen
  - 4. Järjestötaloyhdistykset, Kansan Talojen Liitto/Kulttuurityön Keskus
  - 5. Pienviljelijäliitto ja pienviljelijäyhdistykset
  - 6. Suomen Sosialistinen Nuorisoliitto ja sen yhdistykset
  - 7. Suomi Neuvostoliitto Seuran piirit ja osastot, Suomen Neuvostoliiton Rauhan ja Ystävyyden Seura (SNS I)
  - 8. Suomen Rauhanpuolustajat SRP jäsenjärjestöineen
  - 9. Muut järjestöt

2. Työväenlehtien ja kirjapainojen arkistot

3. Erikoiskokoelmat

- A. Suomen luokkasota 1918
- B. Työpaikkalehdet
- C. Ohjelmatoiminta
- D. Työväen elinolot
- E. Poliittiset vangitsemiset 1919 1944
- F. Espanja 1936 1939
- U. 1960 ja 1970 lukujen vaihtoehtolehdet

4. Jäljenne ja lehtileikekokoelmat

5. Henkilöarkistot

6. Muistelmat

- A. Elämäkerrat
- B. Vuoden 1918 kansalaissotaan liittyvät muistelmat
- C. SKP:n toimintaan liittyvät muistelmat
- D. Muistelmat toiminnasta työväenliikkeessä
- E. Sosiaalisten olojen kuvaukset
- F. Merkintöjä elämästä kilpakeruu 1995

7. Biograficakokoelmat

8. Ääni ja kuvatallenteet

Kansan Arkisto

- Vetehisenkuja 1 • 00530 Helsinki • avoimena tutkijasali ti-pe 9-16 • toimisto ma-pe 9-16 •
- tutkijapalvelu 09-753 6972 • toimisto 09-753 6917 •
- kuva-arkisto 09-7318 6010 • fax 09-739619 •
- info@kansanarkisto.fi • www.kansanarkisto.fi •